

Motion till riksdagen 2022/23:1812

av **Christian Carlsson (KD)**

Rättvisa i straffrätten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om en genomgripande straffrättsreform i syfte att höja miniminivån i straffskalan för vålds- och sexualbrott, avskaffa ungdomsrabatten i 29 kap. 7 § BrB, se över de förmildrande omständigheterna vid straffmätning i 29 kap. 5 § BrB samt avskaffa dagens mängdrabatt för brottslingar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett land med relativt låga straff och en hög andel återfallsförbrytare. En straffrättsreform som skärper straffen skulle därför kunna minska brottsligheten och öka tryggheten. Sveriges riksdag har också en skyldighet att se till att den som skjuter, våldtar och slår också kan dömas till rättvisa straff som ger brottsoffret upprättelse.

Vår västerländska rättstradition bygger på klassiska idéer om alla människors lika värde och naturliga rättigheter som var och en har en skyldighet att respektera. Rättvisa är att värna den moraliska jämlikheten i människors relation som följer av detta. Utgångspunkten är idén om människan som förnuftig, med fri vilja, förmåga att välja, och som ansvarig för sina handlingar. Den som istället väljer att begå brott skapar därför en moralisk obalans, en skuld till brottsoffer och samhälle som måste betalas tillbaka i form av ett rättvist straff. Därför behövs en straffrättsreform som sätter människors trygghet och rättvisan i fokus.

Höjda miniminivåer i straffskalan för vålds- och sexualbrott är ett sätt att åstadkomma hårdare och mer rättvisa straff, men rättvisan kräver också att en rad förmildrande omständigheter och straffrabatter avskaffas.

Ungdomsrabatten som innebär att en 18-årig gärningsman vid vissa typer av brott endast ska dömas till halva straffet måste avskaffas, och det måste också dagens mängdrabatt för seriebrottslingar. Varje enskilt brott en gärningsman begår borde också resultera i ett högre straffvärde och därmed en strängare påföljd, men idag finns det människor i vårt land som utsatts för brott som aldrig får se rättvisa skipas. Detta trots

att gärningsmannen har dömts till ansvar i en svensk domstol. Orsaken är mängd-rabatten som gör att vissa brott inte resulterar i någon strängare påföljd. Det är inte rättvist.

I 29 kap. 5 § brottsbalken (BrB) anges ett antal omständigheter, så kallade billighetsskäl, som domstolen utöver brottslighetens straffvärde ska beakta vid straffmätning. Föreligger någon av omständigheterna får rätten döma till lindrigare straff än vad som annars är föreskrivet för brottet.

Självklart ska det finnas både förmildrande och försvårande omständigheter. Varje omständighet som riksdagen säger får användas i våra domstolar måste dock påverka straffet på ett sätt som är rättvist. Ett rättvist billighetsskäl kan exempelvis vara om gärningsmannen frivilligt angett sig eller försökt att begränsa skadan av sitt brott, men idag finns en massa omoraliska billighetsskäl som ger brottslingar kortare straff och som inte går att motivera.

En våldtäkt blir inte mindre allvarlig för att våldtäktsmannen förlorar jobbet eller behöver byta bransch. Ett förnedringsrån blir inte mindre allvarligt för att rånaren själv skadar sig i samband med brottet och våld i hemmet blir inte mindre allvarligt för att mamman som misshandlats dröjer med sin anmälan. Därför borde inte den sortens omständigheter kunna resultera i kortare straff för gärningsmannen. För att rättvisa ska kunna skipas i våra domstolar behöver straffen stå i proportion till brottets allvar och kränkningen av brottsoffret.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås Sveriges riksdag att ställa sig bakom att tillsätta en utredning om en genomgripande straffrättsreform som i enlighet med motionens intentioner syftar till rättvisa straff.

Christian Carlsson (KD)